

Bij de verschijning van een nieuw blad of tijdschrift of de oprichting eener nieuwe vereeniging is het al haast gewoonte geworden, dat redactie of bestuur, om te voorkomen dat anderen het met minder vriendelijke bedoelingen doen, zelf de vraag opwerpt: “Al weer een? Was dat nu noodig?” Om dan daaraan een min of meer uitvoerig betoog vast te knopen, dat de nieuwe onderneming “in een werkelijke behoefte voorziet.”

Zo opent in 1920 het eerste nummer van *Paedagogische Studiën*. Driemaandelijksch tijdschrift voor paedagogiek en methodiek. Een eeuw later kunnen we gelukkig constateren dat *Pedagogische Studiën* nog steeds in een werkelijke behoefte voorziet. Het maakt resultaten van onderwijskundig en opvoedkundig onderzoek dat wordt uitgevoerd binnen het Nederlandse taalgebied algemeen toegankelijk. Het tijdschrift is bedoeld voor diegenen die werkzaam zijn op het terrein van onderwijs en opvoeding en die door hun werk of studie geïnteresseerd zijn in een wetenschappelijke benadering van onderwijs- en opvoedingsvraagstukken. De artikelen bestaan uit verslagen van empirisch onderzoek, literatuuroverzichten, alsook uit opiniërende en kritische bijdragen. De opeenvolgende jaargangen van *Pedagogische Studiën* vormen een fraaie spiegel van de ontwikkeling van het onderzoek in de afgelopen honderd jaar. De publicaties in *Pedagogische Studiën* volgen de ontwikkeling en trends in theorie en onderzoek. Natuurlijk hebben zich de afgelopen honderd jaar een aantal veranderingen voorgedaan waarop we in dit themanummer terugblikken.

De meest recente ontwikkelingen zijn dat sinds 2017 het tijdschrift open access is en het niet meer verschijnt als papieren tijdschrift. Om aan te sluiten bij de steeds sterkere roep om Engelstalige publicaties in geïndexeerde tijdschriften (met name voor promovendi) komen sinds 2017 ook Engelstalige bijdragen

in aanmerking voor publicatie in *Pedagogische Studiën*. De redactie had zich het jubileumjaar 2020 anders voorgesteld; naast het voorliggende themanummer was een jubileumsymposium op de ORD in Utrecht gepland dat afgesloten zou worden met een feestelijke borrel. Door de coronapandemie en daaruit voortvloeiende maatregelen konden deze activiteiten helaas niet doorgaan. De redactie hoopt ze in 2021 op de ORD alsnog te organiseren.

We zijn er wel trots op dat we u in dit jubileumjaar een jubileumnummer kunnen aanbieden. Dit nummer is samengesteld door een eeuwjubileumredactie, bestaande uit Hans Luyten, Pieter Verstraete, Roeland van der Rijst en Eddie Denessen.

Met dit themanummer bieden we u als eeuwjubileumredactie een drietal artikelen aan. In de eerste plaats een historisch overzicht, door Pieter van Rees, van een eeuw *Pedagogische Studiën*. Hij neemt ons mee in de ontwikkeling van het tijdschrift in vier door hem getypeerde tijdvakken. In het tweede artikel blikken zes prominenten persoonlijk terug op *Pedagogische Studiën*. We hebben hen een aantal vragen voorgelegd over de pedagogiek en onderwijskunde en *Pedagogische Studiën* waarmee we een persoonlijke terugblik krijgen op de afgelopen decennia. Ten slotte heeft Roeland van der Rijst een bibliometrische analyse uitgevoerd van de bijdragen aan *Pedagogische Studiën* van de afgelopen twintig jaar, waarmee hij inzicht geeft in de diversiteit aan inhoud van de artikelen in *Pedagogische Studiën*, wijst op thema's die in de afgelopen jaren over- of onderbelicht zijn en op nieuwe trends in de onderwijswetenschappen.

We wensen u veel leesplezier.

Namens de gehele redactie,
Eddie Denessen en Martine Braaksma
Voorzitters redactieraad Pedagogische Studiën